

(46) »Nočem biti pikolovska, vendar oblikuj odgovor jasneje, da se bomo res razumeli.«

Na povsem objektivni, to je neoseben način (ki izvzema tako učiteljico kot učenko) bi bila izjava lahko oblikovana takole:

(47) »Odgovori bi morali biti kratki in jasni.«

To bi bil primer uporabe negativne vpljudnostne strategije, ki ga lahko poimenujemo impersonalizacija. Pravzaprav bi šlo v tem primeru hkrati tudi za strategijo posrednega govornega dejanja¹⁵. Učencem bi bilo namreč prepuščeno, da bi lahko to izjavo povezali z učenkinim odgovorom in na podlagi tega morda zaključili, da je bil njen odgovor predolg in premalo jasen. Ta pomen bi torej učenci generirali, če bi privzeli, da bi bila lahko gornja izjava, kljub izraženi občosti, relevantna tudi ali predvsem za konkretni (predolg in premalo jasen) odgovor.

Našteli smo le nekaj možnih oblik posredovanja negativne povratne informacije, najprej dve potencialno ogrožujoči in nato več takih, ki bi lahko zmanjšale relativno moč ogrožanja integritete sogovorca. Izpostavili smo tudi, v katerih vidikih bi slednje stopnjo ogrožanja lahko zmanjšale. Dejanske učinke bi lahko interpretirali le na podlagi dejansko uporabljene strategije in odgovora nanjo. Naš namen je bil izpostaviti predvsem variabilnost možnih zornih kotov, s katerih lahko zmanjšujemo stopnjo ogrožanja, primernost in dejanski učinki njihove uporabe pa vselej ostajajo odvisni od konkretne izjavljalne situacije.

Študija primera 2:

Vpliv načina ubesedovanja na tip pedagoške dejavnosti

Druga analiza se osredotoča na proces oblikovanja izjav in njihovega smisla. Študija primera je prikaz retorične analize spretnosti obvladovanja jezikovne rabe v ožjem smislu, in sicer izjav kot družbenih dejanj. Ponazorili in potrdili bomo tezo, da ubesedovanje bistveno vpliva na tip in uspešnost jezikovnega dejanja. Podrobneje si bomo ogledali, kako je razumljivost vprašanja odvisna in izhajajoča iz dinamičnega procesa njegovega oblikovanja, v katerem sta udeležena tako učitelj kot učenec.

(38') 1 U: *Kako pa tako suvereno reče ja, (po imenu pokliče učenko X1)? ...*

15 Govorna dejanja so posredna, »kadar jim ni mogoče pripisati izključno enega jasnega komunikacijskega namena« (Brown in Levinson, 1987: 211, prevod avtorjev).